

Broj: UPI-01-430/21-6/

Podgorica, 17.08.2022. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu člana 19 stav 2 t. 6, 8 i 19 i člana 20f stav 1 tačka 5 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) i člana 18 i 104 stav 5 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), a u vezi sa čl. 5, 9, 19, 25 i 26 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18), u ispitnom postupku utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene privrednom društvu „Barska plovidba“ AD Bar, pokrenutom po službenoj dužnosti Rješenjem Savjeta Agencije za zaštitu konkurencije br. UPI-05-430/21-6/3 od 18.01.2021. godine, a na osnovu prijedloga rješenja VD direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 17.08.2022. godine d o n o s i

R J E Š E N J E

1. UTVRĐUJE SE da je državna pomoć koja je nezakonito dodijeljena privrednom društvu „Barska plovidba“ AD Bar, neusklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18).

2. NALAŽE SE Ministarstvu kapitalnih investicija (kao pravnom sljedbeniku Ministarstva saobraćaja i pomorstva) da bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri (4) mjeseca od dana prijema ovog rješenja, preduzme mjere neophodne za povraćaj sredstava neusklađene državne pomoći iz tačke 1. a u vezi sa tačkom 4. dispozitiva ovog rješenja od privrednog društva „Barska plovidba“ AD Bar.

3. Barska plovidba AD Bar DUŽNA JE da vrati neusklađenu državnu pomoć iz tačke 1. a u vezi sa tačkom 4. dispozitiva ovog rješenja, na koju se obračunava kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja ovog rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

4. NALAŽE SE Ministarstvu kapitalnih investicija da u roku od dva (2) mjeseca od dana prijema ovog rješenja, utvrdi sve iznose neusklađene državne pomoći dodijeljene davanjem državne garancije kao i otplate dospjelih a neizmirenih rata u vezi sa kreditnim aranžmanom koji se odnosi na dva broda u vlasništvu Barske plovidbe AD Bar, te da sačini i Agenciji za zaštitu konkurencije dostavi plan povraćaja sa mjerama i rokovima za njegovu realizaciju ili obavještenje o preduzetim mjerama za povraćaj neusklađene državne pomoći iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja.

5. ODBIJA SE prijedlog Barske plovidbe AD Bar za prekid postupka do okončanja postupka pred Privrednim sudom Crne Gore koji se vodi pod oznakom PL.br. 40/21, kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

I POKRETANJE ISPITNOG POSTUPKA

Saglasno zakonskim nadležnostima, Agencija za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „**Agencija**“) je Rješenjem br. UPI-05-430/21-6/3 od 18.01.2021. godine pokrenula ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene privrednom društvu „Barska plovidba“ AD Bar, sa registrovanim sjedištem na adresi Obala 13. jul b.b., Bar, koje je registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata Uprave prihoda i carina pod br. 40001781, PIB: 02324784 (u daljem tekstu: „**Barska plovidba**“), sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18) (u daljem tekstu: „**Zakon**“).

Istim rješenjem naloženo je Ministarstvu kapitalnih investicija, kao pravnom sljedbeniku Ministarstva saobraćaja i pomorstva, da u roku od 30 dana od dana prijema tog rješenja, Agenciji dostavi sve podatke i informacije potrebne za ispitivanje usklađenosti državne pomoći dodijeljene društvu Barska plovidba, sa Zakonom.

Dodatno, saglasno članu 23 stav 1 Zakona, usljed sumnje da je dodijeljena nezakonita državna pomoć, Agencija je Rješenjem br. UPI-05-430/21-6/3 od 18.01.2021. godine (tačka 2. dispozitiva), naložila davaocu da, odmah po prijemu tog rješenja, privremeno obustavi dalju dodjelu državne pomoći društvu Barska plovidba, do odlučivanja Agencije o usklađenosti pomoći sa Zakonom.

Agencija je pozvala sve zainteresovane strane da Agenciji dostave sve informacije i podatke značajne za njeno odlučivanje.

II PREDUZETE RADNJE U POSTUPKU

Ministarstvo kapitalnih investicija je u roku utvrđenim tačkom 2. dispozitiva Rješenja br. UPI-05-430/21-6/3 od 18.01.2021. godine, dostavilo podnesak br. 01-011/21-339/4 od 25.01.2021. godine, uz koji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-2 od 17.01.2019. godine; i Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 342/19-05-54/2 od 11.01.2019. godine, kojim se dostavlja Zahtjev za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za otplatu druge rate kredita EXIM BANCI, koji je namijenjen za gradnju dva broda „Barske plovidbe“ AD Bar, na razmatranje i usvajanje Vladi Crne Gore, sa Dopisom Ministarstva finansija br. 01-2 od 11.01.2019. godine, Molbom Barske plovidbe za usmjeravanje sredstava iz Budžeta Crne Gore za plaćanje druge rate kredita prema „Exim“ banci u iznosu od USD 2.005.167,41, koja dopijeva 21.01.2019. godine i Rješenjem Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 342/19-05-55/1 od

09.01.2018. godine, kojim se označavaju tajnim podaci u materijalu Zahtjev za obezbjeđenje nedostajućih sredstava za otplatu druge rate kredita EXIM BANCI, koji je namijenjen za gradnju dva broda „Barske plovidbe“ AD Bar i određivanju stepena tajnosti „INTERNO“;

- Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 342/19-15-2818/1 od 27.03.2019. godine kojim se dostavlja Prijedlog za konverziju učešća Vlade Crne Gore u akcijski kapital po osnovu izmirenja kreditnih obaveza „Barske plovidbe“ AD Bar prema EXIM banci, sa prijedlogom Odluke o pretvaranju potraživanja u akcije emitenta i prijedlogom Ugovora između emitenta i povjerioca o međusobnim pravima i obavezama u vezi sa pretvaranjem duga u kapital, na razmatranje i usvajanje Vladi Crne Gore;
- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-149 od 11.07.2019. godine; i Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 347/19-06-5737/2 od 03.07.2019. godine, kojim se dostavlja Zahtjev „Crnogorska plovidba“ AD Kotor i „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za otplatu rate kredita EXIM BANCI, za nabavki brodova, na razmatranje i usvajanje Vladi Crne Gore, sa Dopisom Ministarstva finansija br. 03-133/1 od 05.07.2019. godine, Molbom „Crnogorske plovidbe“ AD Kotor za usmjeravanje sredstava iz budžetske rezerve za plaćanje devete rate kredita Exim Banke u iznosu od USD 2.798.733,80, Molbom Barske plovidbe za usmjeravanje sredstava u iznosu od 1.500.000 eura, iz Budžeta Crne Gore za plaćanje treće rate kredita prema „Exim“ banci koja dospijeva 21.07.2019. godine;
- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-3 od 16.01.2020. godine; i Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 352/20-06-47/1 od 13.01.2020. godine, kojim se dostavlja Zahtjev „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za otplatu četvrte rate kredita EXIM BANCI, koji je namijenjen za gradnju dva broda, na razmatranje i usvajanje Vladi Crne Gore, sa Molbom Barske plovidbe za usmjeravanje sredstava u iznosu od 1.500.000 eura, iz Budžeta Crne Gore za plaćanje četvrte rate kredita prema „Exim“ banci koja dospijeva 21.01.2020. godine i Rješenjem Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 342/19-06-10343/2 od 30.12.2019. godine, kojim se označavaju tajnim podaci u materijalu Zahtjev „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđenje nedostajućih sredstava za otplatu četvrte rate kredita EXIM BANCI, koji je namijenjen za gradnju dva broda i određivanju stepena tajnosti „INTERNO“;
- Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-119 od 16.07.2020. godine; i Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 345/20-06-4555/4 od 10.07.2020. godine, kojim se dostavlja Zahtjev „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za otplatu pete rate kredita EXIM BANCI, koji je namijenjen za gradnju dva broda, na razmatranje i usvajanje Vladi Crne Gore, sa Molbom Barske plovidbe za usmjeravanje sredstava u iznosu od 1.500.000 eura, iz Budžeta Crne Gore za plaćanje pete rate kredita prema „Exim“ banci koja dospijeva 21.07.2020. godine i Rješenjem Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 342/20-06-4555/2 od 06.07.2020. godine, kojim se označavaju

tajnim podaci u materijalu Zahtjev „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđenje nedostajućih sredstava za otplatu pete rate kredita EXIM BANCI, koji je namijenjen za gradnju dva broda i određivanju stepena tajnosti “INTERNO“.

Ministarstvo kapitalnih investicija je podneskom br. 06-345/21-1303/1 od 09.02.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/5 od 09.02.2021. godine, dopunilo dostavljenu dokumentaciju i dostavilo Rješenje Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/21-187/1 od 14.01.2021. godine, kojim se ukida tajnost podataka sa svih informacija koje su iz oblasti pomorske privrede u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva bile označene stepenom tajnosti “INTERNO“.

Agencija je uputila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Zahtjev za dostavljanje informacija o državnoj garanciji izdatoj za kredit Barske plovidbe od Exim banke (u daljem tekstu Exim banka: „**Povjerilac**“) br. UPI-05-430/21-6/6 od 11.03.2021. godine. Postupajući po prednje navedenom zahtjevu, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je podneskom br. 06-1373/2 od 18.03.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/7 od 24.03.2021. godine, dostavilo kopiju Ugovora o zajmu od 25.10.2012. godine, zaključenog između Izvozno-uvozne banke Kine i Barske plovidbe AD Bar, kopiju Garantnog pisma, koje je u ime Vlade Crne Gore izdalo Ministarstvo finansija 29.01.2013. godine pod br. 06-272/1, a u svrhu obezbjeđenja navedenog ugovora o zajmu, kao i Zaključke Vlade Crne Gore br. 06-1734/5 od 15.11.2012. godine. U nastavku, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja navodi da Ugovor o zajmu za kupovinu dva nova broda za rasuti teret br. CHINA EXIMBANK PBC (2012) 47 Total (235) između Barske plovidbe i Povjerioca zaključen je u iznosu od 46.400.000,00 USD, te da je navedeni ugovor zaključen na period od 20 godina sa fiksnom kamatnom stopom od 2% godišnje. Na kraju, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja navodi da su sredstva kredita u cjelosti povučena, da je otplata kamate počela 2013. godine, dok je otplata glavnice otpočela u julu 2018. godine (polugodišnja otplata).

U daljem toku postupka, Agencija je uputila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Zahtjev za dostavljanje informacija o državnoj garanciji izdatoj za kredit Barske plovidbe od Povjerioca br. UPI-05-430/21-6/8 od 30.03.2021. godine.

Postupajući po Zapisniku Savjeta Agencije br. 01-252/4 od 19.03.2021. godine, Agencija je uputila Ministarstvu kapitalnih investicija akt br. UPI-05-430/21-6/13 od 19.04.2021. godine, kojim je zatražila od tog ministarstva da dostavi podatke i dokumentaciju koja se odnosi na pravni osnov za izmirenje obaveza Vlade Crne Gore prema Povjeriocu banci po osnovu državnih garancija izdatih za potrebe kreditnih aranžmana zaključenih između Barske plovidbe i Exim Kina banke, podatke koji se odnose na iznos izmirenja navedenih obaveza, kao i izjašnjenje da li isto predstavlja kontinuitet u odnosu na zaključene kreditne aranžmane između Barske plovidbe i Exim Kina banke. Postupajući po prednje navedenom aktu, Ministarstvo kapitalnih

investicija je dostavilo podnesak br. 05-345/21-4347/2 od 27.04.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/16 od 29.04.2021. godine, uz koji je dostavljena tražena dokumentacija koja se odnosi na obaveze Vlade Crne Gore prema Exim Kina banci.

Agencija je uputila Ministarstvu kapitalnih investicija akt br. UPI-05-430/21-6/22 od 07.06.2022. godine, kojim je zatražena dostava izjašnjenja i podataka. S obzirom da Ministarstvo kapitalnih investicija nije dostavilo tražene podatke i izjašnjenja u roku koji je Agencija odredila, Agencija je uputila tom ministarstvu Urgenciju br. UPI-05-430/21-6/26 od 22.06.2022. godine. Postupajući po navedenoj urgenciji, Ministarstvo kapitalnih investicija je dostavilo podnesak br. 01-001/21-5363/5 od 25.06.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/36 od 30.06.2021. godine, uz koji je dostavljena sljedeća dokumentacija: Zaključak Vlade Crne Gore br. 06-1734/3 od 30.08.2012. godine; Zaključak Vlade Crne Gore br. 06-1734/2 od 31.07.2012. godine; Zaključak Vlade Crne Gore br. 06-1734/5 od 15.11.2012. godine; Zaključak Vlade Crne Gore br. 06-1734/10 od 31.01.2013. godine; Dopis Ministarstva saobraćaja o pomorstva kojim je Vladi Crne Gore dostavljen Zahtjev za obezbjeđenje nedostajućih sredstava za otplatu druge rate kredita prema Exim banci, koji je namijenjen za gradnju dva broda „Barske plovidbe“ AD Bar, na razmatranje i usvajanje, sa pratećom dokumentacijom; Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-2 od 17.01.2019. godine; Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 347/19-06-5737/2 od 03.07.2019. godine, kojim je Vladi Crne Gore dostavljen Zahtjev „Crnogorska plovidba“ AD Kotor i „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za otplatu rate kredita Exim banci, za nabavki brodova, na razmatranje i usvajanje, sa pratećom dokumentacijom; i Dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva br. 352/20-06-47/1 od 13.01.2020. godine, kojim je Vladi Crne Gore dostavljen Zahtjev „Barska plovidba“ AD Bar za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za otplatu četvrte rate kredita Exim banci, koji je namijenjen za gradnju dva broda, na razmatranje i usvajanje, sa pratećom dokumentacijom.

Agencija je uputila Barskoj plovidbi akt br. UPI-05-430/21-6/24 od 07.06.2021. godine, kojim je zatražena dostava izjašnjenja i podataka. Postupajući po prednje navedenom aktu Agencije, Barska plovidba je dostavila podnesak koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/25 od 15.06.2021. godine, u kome se navodi sljedeće: 1. Barska plovidba ulaže prigovor pasivne legitimacije za dodijeljeni status stranke u predmetnom Upravnom postupku, kojeg ste pokrenuli i koji vodite bez za to ispunjenim procesno pravnim pretpostavkama; 2. Barska plovidba nije bila, niti je korisnik državne pomoći kako u formalnom tako ni u materijalnom smislu; 3. otplate rata kredita prema Povjeriocu, koje je izvršila Vlada CG kao garant tj. jamac - platac, a u cilju zaštite javnog interesa, zbog osnovane opasnosti od pada državne garancije vrijednosti cca 50 mil. USD, su izvršene uplatom Vlade CG preko žiro računa Barske plovidbe; 4. Barska plovidba je uplaćen novac transferisala davaocu kredita, odnosno izvršila je samo prenos uplaćenih sredstva; 5. sva pitanja koja ste u rubriciranom aktu postavili

su prevashodno propratili jednostranom tvrdnjom da se radi o državnoj pomoći i našim statusom korisnikom državne pomoći, a kako mi ni na jedan način nismo korisnici državne pomoći, iznesena teza o državnoj pomoći u ovom slučaju je faktički i pravno neodrživa i neosnovana, sa tih razloga smo mišljenja da nismo u obavezi odgovarati na postavljena pitanja; 6. Barska plovidba predlaže da sva pitanja u dijelu uplata rata kredita postavite uplatiocu novca tj. Vladi Crne Gore, koja će, objasniti na koji način je štitila javni interes od opasnosti pada date garancije, dospelosti duga i u kojim iznosima i na koji način je vršeno plaćanje rata kredita. Za kraj, dopisom Ministarstva finansija i socijalnog staranja koji ste nam dostavili, je predočena jedna jedina istina a to je da je Vlada Crne Gore u tom slučaju direktno platila ratu kredita, a u ranijim slučajevima je plaćanje vršeno preko računa Barske plovidbe, što daje za pravo da se u konkretnom slučaju ne radi niti ima elemenata isplate ili prijema državne pomoći, na koju Agencija poziva.

Agencija je Ministarstvu finansija i socijalnog staranja uputila Zahtjev za dostavu informacija br. UPI-05-430/21-6/27 od 22.06.2021. godine. Postupajući po prednje navedenom zahtjevu Agencije, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je dostavilo podnesak br. 01-8736/2 od 25.06.2021. godine, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/35 od 30.06.2021. godine, uz koji je dostavljen Izvod iz Državnog trezora Ministarstva finansija i socijalnog staranja, u kojem se mogu vidjeti iznosi sredstava koji su izvršeni u korist računa Barske plovidbe. U svom podnesku, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, navodi da su isplate obaveza za Barsku plovidbu vršene u skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore, a po nalogu Ministarstva saobraćaja i pomorstva, sada Ministarstva kapitalnih investicija. U nastavku se navodi da kako usljed finansijskih poteškoća Barske plovidbe, nije izvršena redovna otplata obaveza koje su dospjele na naplatu 21.01.2021. godine, Povjerilac se obratio Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, kao Garantu, zahtjevom za izmirenje dospjelih neizmirenih obaveza Zajmoprimca. Navedeni garantovani iznos, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja izmirilo je 29.01.2021. godine, u skladu sa Garantnim pismom od 29.01.2013. godine i zaključcima Vlade Crne Gore br. 07-343/2 od 26.01.2021. godine i br. 07-395/2 od 28.01.2021. godine, te je Ministarstvo finansija i socijalnog staranja dostavilo i kopiju Rješenja br. 06-302/1 od 28.01.2021. godine, kojim se nalaže prenos sredstava po ovom osnovu, kao i SWIFT poruku od 29.01.2021. godine, kao dokaz plaćanja. U prilogu navedenog podneska je dostavljena i kopija Rješenja br. 06-302/2 od 03.02.2021. godine, kojim se nalaže knjiženje da se u sistemu Trezora na dan 29.01.2021. godine stornira odliv u iznosu od 7.990,15 eura (Rješenje br. 06-302/1 od 28.01.2021. godine), te da se u sistemu Trezora na dan 29.01.2021. godine evidentira odliv u iznosu od 5.951,53 eura.

Agencija je uputila Upravi prihoda i carina akt br. UPI-05-430/21-6/28 od 23.06.2021. godine, kojim je zatražena dostava podataka o likvidnosti sa finansijskim iskazima o poslovanju Barske plovidbe, počev od 01.01.2018. godine, do dana tog akta. Postupajući po prednje navedenom aktu, Upravi prihoda i carina je dostavila dopis br. 12315/2-21 od 07.06.2021. godine, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/38

od 12.07.2021. godine, sa traženom dokumentacijom u vezi sa Barskom plovidbom koja se odnosi na 2018., 2019. i 2020. godinu.

Takođe, Agencija je uputila Centralnoj banci Crne Gore akt br. UPI-05-430/21-6/29 od 23.06.2021. godine, kojim je zatražena dostava podataka o likvidnosti Barske plovidbe, počev od 01.01.2018. godine, do dana tog akta. Postupajući po prednje navedenom aktu, Centralna banka Crne Gore je dostavila dopis br. 05-4455-2/2021 od 25.06.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/31 od 28.06.2021. godine, uz koji je dostavljena Potvrda o broju dana blokade za period 01.01.2018. godine do 25.06.2021. godine za Barsku plovidbu.

Agenciji je u daljem toku postupka dostavljena Molba Barske plovidbe za usmjeravanje sredstava u iznosu od 1.5000.000 eura, iz Budžeta Crne Gore za plaćanje rate kredita prema „Exim“ banci koja dospijeva 21.01.2021. godine, u vidu pomoći za prevazilaženje trenutne nelikvidnosti u cilju restrukturiranja kompanije, u kojoj se navodi sljedeće da je Barska Plovidba“ uzela kredit kod Povjerioca u visini od 46.400.000 USD za kupovinu brodova „Bar“ i „Budva“, za koji je država izdala garanciju, uz grace period od 5 godina, 2% kamate i 15 godina otplate. Kredit je postao efektivan 07.03.2013. godine. Brod „Bar“ je isporučen Barskoj plovidbi dana 18.09.2014. godine, a brod „Budva“ dana 08.10.2014. godine od strane brodogradilišta Jinling-Kina. Od tada do dana ove molbe brodovi su izdati u vremenski najam (tzv. Timecharter) kompaniji „Sea Pionner“ iz Londona. Dana 21.07.2018. godine je istekao grace period kada je kompanija otpočela sa otplatom glavnice kredita. Od uzimanja kredita do danas Barska Plovidba“ AD je Povjeriocu uplatila ukupno 14.326.060,16 USD, od kog iznosa je iz sredstava kompanije plaćeno 7.577.881,81 USD, dok je iz državnog budžeta obezbijedeno 6.748.178,35 USD (odnosno 6,000.000 eura). Kompanija je od potpisivanja ugovora sa Povjeriocem do dana molbe iz sopstvenih sredstava izmirila ukupan iznos od 7.577.881,81 USD koji se sastoji od sljedećeg:

- Tzv. “commitment fee” (213.672,00USD) i “management fee” (371.000,00 USD).
- Polugodišnje kamate tokom petogodišnjeg grace perioda:
  - 21.07.2013. godine: 68.568,89 USD
  - 21.01.2014. godine: 194.106,67 USD
  - 21.07.2014. godine: 294.124,44 USD
  - 21.01.2015. godine: 431.777,78 USD
  - 21.07.2015. godine: 466.577,78 USD
  - 21.01.2016. godine: 474.311,11 USD
  - 21.07.2016. godine: 469.155,56 USD
  - 21.01.2017. godine: 474.311,11 USD
  - 21.07.2017. godine: 466.577,78 USD
  - 21.01.2018. godine: 474.311,11 USD
- Prva rata otplate kredita u visini od 2.013.244,44 USD u kojoj su sadržane

glavnica i kamata, plaćena u julu 2018. godine iz sopstvenih sredstava Barske plovidbe AD.

- Učešće u drugoj rati kredita 305.450,70 USD (21.01.2019).
- Učešće u trećoj rati kredita 304.286,92 USD (21.07.2019. godine).
- Učešće u četvrtoj rati kredita 313.703,80 USD (21.01.2020. godine).
- Učešće u petoj rati kredita 242.501,73 USD (21.07.2020. godine).

Preostali iznos duga (glavnice i kamate) je 43.767.401,45 USD. Barska plovidba nije u mogućnosti da samostalno vraća kredit prema Povjeriocu. Rate kredita se vraćaju dva puta godišnje i to do 21. januara i do 21. jula tekuće godine. Kredit će se vraćati do 21. januara 2033. godine kada dospijeva posljednja rata. Neblagovremeno vraćanje bilo koje rate kredita može imati za posljedicu aktiviranje državnih garancija i naplatu preostalog iznosa kredita u ukupnom iznosu.

Agencija je aktom br. UPI-05-430/21-6/41 od 30.05.2022. godine zatražila od Ministarstva kapitalnih investicija da se izjasni da li je Barska plovidba u smislu Smjernica o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama (2014/C 249/01) (u daljem tekstu: „**Smjernice**“), koje se u Crnoj Gori primjenjuju kao Prilog 2b Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“, br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 53/20, 98/20, 130/20, 107/21, 131/21, 15/22 i 52/22) (u daljem tekstu: „**Pravilnik**“), u momentu zaključenja Ugovora sa Povjericem od 25.10.2012. godine, kao i tri godine prije zaključenja navedenog ugovora (2010., 2011. i 2012) bila društvo u poteškoćama. Takođe, da li je Barska plovidba u periodu u kome je Država kao garant izmirivala dospelje rate kredita prema Povjeriocu (2018., 2019., 2020. i 2021. godine) u skladu sa Smjernicama, bila društvo u poteškoćama. Agencija je odredila rok za izjašnjenje od osam (8) dana od dana prijema ovog akta, ali do dana donošenja ovog rješenja, Ministarstvo kapitalnih investicija nije postupilo po istom, pri čemu je navedeni rok istekao, s obzirom da je Ministarstvu kapitalnih investicija ovaj akt uredno dostavljen 03.06.2022. godine.

Agencija je aktom br. UPI-05-430/21-6/42 od 30.05.2022. godine zatražila od Barske plovidbe da se izjasni da li je Barska plovidba u smislu Smjernica, koje se u Crnoj Gori primjenjuju kao Prilog 2b Pravilnika, u momentu zaključenja Ugovora sa Povjericem od 25.10.2012. godine, kao i tri godine prije zaključenja navedenog ugovora (2010., 2011. i 2012) bila društvo u poteškoćama. Takođe, da li je Barska plovidba u periodu u kome je Država kao garant izmirivala dospelje rate kredita prema Povjeriocu (2018., 2019., 2020. i 2021. godine) u skladu sa Smjernicama, bila društvo u poteškoćama. Agencija je odredila rok za izjašnjenje od osam (8) dana od dana prijema ovog akta, ali do dana donošenja ovog rješenja, Ministarstvo kapitalnih investicija nije postupilo po istom, pri čemu je navedeni rok istekao, s obzirom da je Barskoj plovidbi ovaj akta uredno dostavljen 03.06.2022. godine.

Agencija je uputila Ministarstvu finansija Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-

430/21-6/54 od 23.06.2022. godine. Postupajući po navedenom zahtjevu, Ministarstvo finansija je dostavilo podnesak br. 16-25-430/22-17203/2 od 04.07.2022. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/57 od 18.07.2022. godine, u kome se navodi da Ministarstvo finansija u ime Vlade Crne Gore (Garant) izdalo je Garantno pismo 29.01.2013. godine, u vezi sa Ugovorom o zajmu za kupovinu dva broda, sklopljenim između Povjerioca (Zajmodavac) i Barske plovidbe (Zajmoprimac), u iznosu od 46.400.000,00 američkih dolara. Sredstva kredita su u cjelosti povučena, garancija pokriva povučena sredstva u cjelosti. Otplata se vrši polugodišnje, u januaru i u julu, a otplata kamate je počela 2013. godine, dok je otplata glavnice otpočela u julu 2018. godine. Stanje duga prema evidenciji tog ministarstva na dan 31.03.2022. godine iznosi 34.026.666,64 američkih dolara. U toku 2021. godine, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je u dva navrata (u januaru i u julu 2021. godine) izvršilo izmirenje obaveza Barske plovidbe, imajući u vidu da je za kreditne aranžmane pomenutog društva Vlada Crne Gore izdala garanciju, a da pomenuta kompanija nije bila u mogućnosti da izmiri obavezu po ovom osnovu. Naime, kako usljed finansijskih poteškoća Barske plovidbe, nije izvršena redovna otplata obaveza koje su dospijevale na naplatu 21.01.2021. godine, Povjerilac se obratilo Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, kao Garantu zahtjevom za izmirenje dospjelih neizmirenih obaveza Zajmoprimca. U skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore br. 07-343/2 od 26.01.2021. godine, garantovani iznos od 1.607.177,49 eura (dug po osnovu Garantnog pisma od 29.01.2013. godine - 1.598.069,90 eura), Ministarstvo finansija i socijalnog staranja izmirilo je 29.01.2021. godine. Imajući u vidu da navedena kompanija nije izmirila ni obaveze koje su dospijevale 21.07.2021. godine, Povjerilac se 22.07.2021. godine obratila Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, kao Garantu zahtjevom za izmirenje dospjelih neizmirenih obaveza Zajmoprimca. U skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore br. 04-3742/2 od 26.07.2021. godine, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je dana 29.07.2021. godine izvršilo uplatu Povjeriocu u cilju izvršenja finansijskih obaveza proisteklih iz ugovora o garanciji. Tom prilikom nastali su troškovi u ukupnom iznosu od 1.631.172,73 eura (dug po osnovu Garantnog pisma od 29.01.2013. godine - 1.625.680,69 eura).

Agencija je uputila Ministarstvu kapitalnih investicija Zahtjev za dostavu podataka br. UPI-05-430/21-6/55 od 23.06.2022. godine. Postupajući po navedenom zahtjevu, Ministarstvo kapitalnih investicija je dostavilo podnesak br. 01-001/22-6799/4 od 01.07.2022. godine, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/56 od 08.07.2022. godine, u kome se navodi da je od Barske plovidbe pribavila tražene podatke, kako slijedi: „Djelatnosti od kojih ostvarujemo prihod su: davanje u najam dva teretna broda, agentiranje putničkog broda „Dubrovnik“ riječke Jadrolinije i davanje u zakup velikog broja poslovnih prostora. Barska plovidba je u periodu od 2013. godine do danas na ime menagment fee-a, commitment fee-a, kamate u grejs periodu i rata kredita platila ukupno 9488187 USD. Za pribavljanje dokaza da je ovo plaćeno bi nam trebalo dosta vremena, ali da nisu plaćena, sigurno da bi do danas garancije pale i sva sredstva naplaćena od države. Osim toga u aprilu ove godine

vratili smo na račun Budžeta ratu koju je Država uplatila direktno Eksim banci u januaru 2021. godine. Namjera nam je odmah nakon izmirenja julske rate (21.07.2022.) da na račun Državnog trezora uplatimo i ratu koju je Država platila u julu 2021. godine. Država Crna Gora je iz sredstava budžeta Barskoj plovidbi uplatila četiri puta po 1.5 miliona eura za potrebe izmirenja obaveza prema Eksim banci. Barska plovidba je iz svojih sredstava nadomjestila ostatak potrebnih sredstava za uplatu rata i on je iznosio cca 242000 do 313000 USD, a to se odnosilo na januarsku i julsku ratu 2019. i 2020. godine. Osim te četiri uplate po 1.5 miliona eura koje su bile u 2019. i 2020. godini, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je direktnom uplatom u januaru i julu 2021. godine izmirilo obaveze Barske plovidbe prema Eksim banci. Kako je već gore rečeno, rata iz januara 2021. je već vraćena Državi, dok će julska rata iz 2021. godine biti vrlo brzo vraćena.“

III USMENA RASPRAVA

Dana 20.04.2021. godine, sa početkom u 10:00 časova, u prostorijama Agencije je održana usmena rasprava u prisustvu Save Ašanina, predsjednika Odbora direktora Barske plovidbe i Mirsada Trsića, VD sekretara Barske plovidbe u svojstvu zainteresovanog lica. Ovlašćeno službeno lice je konstatovalo da usmenoj raspravi nije pristupila stranka, odnosno Ministarstvo kapitalnih investicija, a s obzirom da u spisima predmeta u momentu izrade Zapisnika o usmenoj raspravi br. UPI-05-430/21-6/14 od 20.04.2022. godine, nije imao dokaz da li je stranka uredno primila Poziv za usmenu raspravu, te kako s tim u vezi nijesu bili ispunjeni uslovi za održavanje usmene rasprave, ovlašćeno službeno lice je na zapisnik donijelo Rješenje da se usmena rasprava odlaže za 23.04.2021. godine, o čemu će Ministarstvo kapitalnih investicija dobiti poziv, dok su ostali prisutni učesnici u postupku obaviješteni na usmenoj raspravi, te se neće posebno obavještavati.

Barska plovidba je putem Pošte Crne Gore AD Podgorica dostavila podnesak zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/15 od 21.04.2021. godine, kojim obavještava Agenciju da sa razloga razrješenja v.d. direktora Barske plovidbe ne može da pristupi usmenoj raspravi pred Agencijom.

Nakon što je Agencija uputila Ministarstvu kapitalnih investicija i Barskoj plovidbi pozive za usmenu raspravu, usmena rasprava je nastavljena dana 20.05.2021. godine, sa početkom u 12:15 časova, u prostorijama Agencije, u prisustvu izvršnog direktora Barske plovidbe, Zorana Tajića. Ovlašćeno službeno lice je konstatovalo da se usmenoj raspravi nije odazvao predstavnik Ministarstva kapitalnih investicija.

Ovlašćeno službeno lice je konstatovalo da su predstavnici Barske plovidbe, Sava Ašanin i Mirsad Trsić, na usmenoj raspravi koja je održana dana 20.04.2021. godine, dostavili Agenciji sledeću dokumentaciju: Dopis privrednog društva AD Barska

plovidba AD Bar upućen Vladi Crne Gore, odnosno Ministarstvu kapitalnih investicija od 15.01.2021. godine (nema zavedbenog broja), (sa prilogom na kineski jezik nerazumljivo), dopis Ministarstva finansija i socijalnog staranja upućen privrednom društvu Barska plovidba AD Bar br. 06/1687 od 25.03.2021. godine, ovjereni prevod ugovora o kreditu za povlašćenog kupca za projekat kupovine dva nova broda za prevoz rasutog tereta između Barske plovidbe kao zajmoprimca i export-import banke Kine kao zajmodavca, br. 630/10/2 od 25.10.2012. godine, preveden od strane tumača za engleski jezik, Zaključak Vlade Crne Gore od 17. januara 2021.godine, pod oznakom „Interno”, Zaključak Vlade Crne Gore od 14.12.2018.godine sa priložima, Zaključak Vlade Crne Gore od 11.07.2019. godine sa priložima pod oznakom "INTERNO", dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva od 16.01.2020. godine pod oznakom "INTERNO", sa priložima i dopis Ministarstva saobraćaja i pomorstva od 16 jula 2020. godine pod oznakom "INTERNO" sa priložima. Konstatovano je da će se prednje navedena dokumentacija - izuzev dokumentacije pod oznakom "INTERNO", dostaviti Ministarstvu kapitalnih investicija na izjašnjenje, dok će Agencija zatražiti od nadležnog ministarstva informaciju da li je sa navedenih dokumenata skinuta oznaka "INTERNO". Konstatovano je da je prisutni predstavnik zakonski zastupnik Barske plovidbe AD Bar upoznat sa navedenom dokumentacijom i nema prigovora na istu.

Dalje je konstatovano da je Ministarstvo finansija i socijalnog staranja dana 19.05.2021. godine, dopisom zavedenim u Agenciji pod br. UPI05430/21-6/20 dostavilo izjašnjenje, koje će biti prosljeđeno Ministarstvu kapitalnih investicija i Barskoj plovidbi na izjašnjenje.

Konstatovano je da zakonski zastupnik izvršni direktor „Barska plovidba" AD Bar Zoran Tajić zatražio odlaganje usmene rasprave u što dužem roku kako bi se isti upoznao sa predmetom i eventualno angažovao advokata za zastupanje u ovoj upravnoj stvari, a imajući u vidu da je isti imenovan 14.05.2021. godine, što se utvrđuje iz Odluke o imenovanju izvršnog direktora „Barska plovidba" AD Bar, br. OD/224 -2 II od 14.05.2021.godine, zavedenom pod br. 253/05/21 od 17.05.2021. godine, koja kopija je dostavljena kao dokaz navedenom. Kako je konstatovano da nijesu ispunjene procesne pretpostavke za održavanje usmene rasprave, zbog neuredne dostave, usmena rasprava je odložena za dan 28.06.2021. godine, u 12:00 časova, o čemu će Ministarstvo kapitalnih investicija dobiti poziv, dok je zakonski zastupnik Barske plovidbe obaviješten na usmenoj raspravi, te se neće posebno obavještavati.

Nakon što je Agencija uputila Ministarstvu kapitalnih investicija poziv za usmenu raspravu, koji je uredno dostavljen, usmena rasprava je nastavljena dana 28.06.2021. godine u 12:00 časova, u prostorijama Agencije. Konstatovano je da usmenoj raspravi nije pristupio zakonski zastupnik Barske plovidbe, iako je uredno obaviješten na Zapisnik UPI-05-430/21-6/21 od 20.05.2021. godine, na koji raspravu je prisustvovao. Takođe, konstatovano je da, iako uredno pozvan, usmenoj raspravi nije pristupio ni predstavnik Ministarstva kapitalnih investicija, te je usmena rasprava odložena za dan

16.07.2021. godine, sa početkom u 12:00 časova, o čemu je Ministarstvo kapitalnih investicija obaviješteno aktom br. UPI-05-430/21-6/33 od 05.07.2021. godine, a Barska plovdba aktom br. UPI-05-430/21-6/34 od 05.07.2021. godine. Istim aktima je Agencija zatražila od Ministarstva kapitalnih investicija i Barske plovdbе dostavu podataka, kako slijedi:

- Da li je Barska plovdba platila državi premiju za izdavanje garancija?
- U čijem su vlasništvu brodovi za koje je država izdala garanciju?
- Da li se država uknjižila kao vlasnik brodova, srazmjerno plaćenim ratama za otplatu kredita?

Izjašnjavajući se na akt Agencije br. UPI-05-430/21-6/34 od 05.07.2021. godine, Barska plovdba je dostavila podnesak koji je zaveden kog Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/37 od 09.07.2021. godine, u kome navodi da u odnosu na pitanje da li je Barska plovdba platila državi premiju za izdavanje garancija, saglasno računovodstveno poslovnoj evidenciji Barske plovdbе, ista nije plaćena, a povodom pitanja u dijelu vlasništva nad brodovima „Bar“ i „Budva“, da su isti isključivo vlasništvo „Barske plovdbе“ AD Bar naglaskom da niko, pa ni država Crna Gora nema registrovanih vlasničkih, a ni bilo kakvih drugih udjela ili tereta, u za to nadležnim registrima. Kao dokaz prednje navedenoj tvrdnji, dostavljena su rješenja Privrednog suda u Podgorici R(UB) br. 8/14 i R(UB) br. 9/14, kao i rješenja Lučke kapetanije Dub. br. 6/14 od 27.10.2014. godine i Dub. br. 11/14 od 08.10.2014. godine. Takođe, u istom podnesku, Barska plovdba je napomenula da na strani Barske plovdbе nijesu ispunjene procesne ni materijalno pravne pretpostavke za vođenje ovog postupka, saglasno čemu je istaknut prigovor pasivne legitimacije na strani Barske plovdbе, te da Barska plovdba nije bila, niti je korisnik državne pomoći, kako u formalnom, tako i u materijalnom smislu.

Izjašnjavajući se na akt Agencije br. UPI-05-430/21-6/33 od 05.07.2021. godine, Ministarstvo kapitalnih investicija je dostavilo podnesak br. 08-345/21-7992/2 od 09.07.2021. godine, koji je zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/39 od 15.07.2021. godine, u kome se navodi da je tom ministarstvu dostavljen dopis Barske plovdbе (koji je u Agenciji zaveden pod br. UPI-05-430/21-6/37 od 09.07.2021. godine, u kome su sadržani odgovori na pitanja iz akta br. UPI-05-430/21-6/33 od 05.07.2021. godine.

Agencija je uputila Ministarstvu kapitalnih investicija i Barskoj plovdbi pozive za usmenu raspravu, zakazanu za 14.06.2022. godine.

U daljem toku postupka, a prije održavanja usmene rasprave, Agencija je elektronskim putem zatražila od Barske plovdbе dostavu sljedećih informacija: Zaključak Vlade Crne Gore ili Rješenje Ministarstva finansija i socijalnog staranja o izmirenoj sedmoj rati kredita prema Povjeriocu, za ratu u julu 2021. godine; dokaz da je Barska plovdba izvršila povraćaj sedme rate kredita koji je Ministarstvo kapitalnih investicija izmirilo

prema Povjeriocu u julu 2021. godine; dokaz o izmirenoj osmoj rati kredita iz januara 2022. godine, odnosno informacija ko je izmirio osmu ratu kredita prema Povjeriocu koji je dospjela na naplatu u januaru 2022. godine; finansijske iskaze, kao i izvještaje nezavisnog revizora za 2010., 2011. i 2012. godinu; finansijske iskaze, kao i izvještaj nezavisnog revizora za 2018., 2019., 2020. i 2021. godinu; i da li je sačinjen plan restrukturiranja, shodno Odluci odbora direktora br. 613/XII/20 od 29.12.2020. godine.

Barska plovidba je elektronskim putem dana 13.06.2022. godine dostavila izjašnjenje sa tri izvoda žiro računa iz kojih se zaključuje da je od strane Barske plovidbe na račun Državnog trezora uplaćeno 06.04.2022. godine 1.000.000,00 eura i dana 21.05.2022. godine 300.000,00 eura i 307.177,49 eura, čime je Barska plovidba izmirila obavezu prema Ministarstvu finansija i socijalnog staranja (1.607.177,49 eura) koje je direktnom uplatom Povjeriocu 29.01.2021. godine izmirilo obavezu po kreditu Barske plovidbe prema Povjeriocu. U izjašnjenju se dalje navodi da Barska plovidba preuzela obavezu da ratu koju je takođe Ministarstvo finansija i socijalnog staranja uplatilo 29.07.2021. godine Povjeriocu, uplatom Državnom trezoru, izmiri nakon uplate rate u julu ove godine Povjeriocu, ne kasnije do kraja septembra. Takođe, 13.06.2022. godine, Barska plovidba je elektronskim putem dostavila SWIFT za plaćanje koje je Barska plovidba prema Povjeriocu izvršila sa valutom 21.07.2022. godine, te Barska plovidba zaključuje da je plaćen dio njihovih sredstava. Istog dana, Barska plovidba je elektronskim putem dostavila izvještaje revizora za sedam godina.

Usmena rasprava je nastavljena dana 14.06.2022. godine. Konstatovano je prisustvo Zorana Tajića, izvršni direktora, predstavnika Barske plovidbe, dok je konstatovano da nijesu pristupili predstavnici Ministarstva kapitalnih investicija iako su uredno obaviješteni o datumu i terminu održavanja usmene rasprave.

Na pitanja: da li je Barska plovidba registrovana kao malo, srednje ili veliko preduzeće, direktno na zapisnik predstavnik Barske plovidbe je izjavio da na postavljeno pitanje ne može da odgovori i zatražio dodatni rok za izjašnjenje; da li je, prilikom zaključenja kreditnog aranžmana za kupovinu brodova, pribavljena ponuda najmanje tri poslovne banke i izabrana najpovoljnija ponuda za povlačenje kredita, direktno na predstavnik Barske plovidbe je izjavio da takođe traži dodatni rok za izjašnjenje na ovo pitanje i smatra bi ministarstvo trebalo da dostavi izjašnjenje u ovom dijelu; da li je vršena procjena kreditne sposobnosti Barske plovidbe prilikom zaključenja kreditnog aranžmana, te iz kojih razloga je izdata državna garancija, direktno na zapisnik predstavnik Barske plovidbe je izjavio da će takođe dostaviti odgovor u doglednom roku; da li garancija pokriva 80% kreditnog aranžmana; ko je vlasnik garancija? Da li je država srazmjerno otplaćenim ratama sticala udio na kupljenim brodovima? (konverzija učešća Vlade Crne Gore u akcijski kapital po osnovu izmirenja kreditnih obaveza Barske plovidbe); da li se otpočinjanjem otplaćivanja zajma, garantovani iznos smanjuje srazmjerno otplaćenom zajmu; koliki je procenat neotplaćenog zajma ili finansijske obaveze, koje garancija pokriva u ovom trenutku; i da li je sačinjen plan

restrukturiranja, shodno Odluci odbora direktora br: 61 od 29.12.2020.godine, predstavnik Barske plovidbe je tražio dodatni rok za izjašnjenje na ova pitanja.

Obavještenje Ministarstva kapitalnih investicija br. 01-011/22-6799/2 od 08.06.2022. godine, da zbog ranije preuzetih obaveza nijesu u mogućnosti da odrede ovlašćenog predstavnik, odnosno punomoćnika koji će učestvovati na usmenoj raspravi koja je zakazana za 14.06.2022. godine, ali je isti podnesak dostavljen Agenciji 15.06.2022. godine.

Predstavnik Barske plovidbe je dana 16.06.2022. godine, elektronskim putem dostavio podnesak koji sadrži izjašnjenje Barske plovidbe na pitanja sa usmene rasprave od 14.06.2022. godine, kako slijedi:

1. Na pitanje da li je Barska plovidba registrovana kao malo, srednje ili veliko privredno društvo, odgovoreno je da je ovo društvo trenutno registrovano kao malo privredno društvo.
2. Na pitanje da li je prilikom zaključenja kreditnog aranžmana pribavljena ponuda najmanje tri poslovne banke i izabrana najpovoljnija ponuda za povlačenje kredita, odgovoreno je se radilo o državnom projektu, saradnji Narodne Republike Kine i Crne Gore.
3. Na pitanje da li je vršena procjena kreditne sposobnosti Barske plovidbe prilikom zaključenja kreditnog aranžmana? Iz kog razloga je izdata državna garancija, odgovoreno je da nije vršena procjena i da je projekat zahtijevao državnu garanciju.
4. Na pitanje da li garancija pokriva 80% kreditnog aranžmana, odgovoreno je da pokriva.
5. Na pitanje ko je vlasnik kupljenih brodova za koje je izdata državna garancija, odnosno da li je država srazmjerno plaćenim ratama, sticala udio nad kupljenim brodovima, odgovoreno je da je vlasnik brodova Barska plovidba, te da nije došlo do realizacije konverzije učešća u akcijski kapital.
6. Na pitanje da li se otpočinjanjem otplaćivanja zajma garantovani iznos smanjuje srazmjerno otplaćenom zajmu, odgovoreno je da Barska plovidba nema takvu informaciju.
7. Na pitanje koliki je procenat neuplaćenog zajma ili finansijske obaveze koje garancija pokriva u ovom trenutku, odgovoreno je da ukoliko uzimamo u obzir ukupnu obavezu Barske plovidbe, vidi se da je od ukupnog duga 58.093.461 USD, do sada izmireno 20.098.220 USD, što čini 34.6%. Ostalo je do kraja perioda (21.01.2032. godine) da se izmiri još 37.861.241 USD.
8. Na pitanje da li je sačinjen plan restrukturiranja, shodno Odluci Odbora direktora br. 613/XII/20 od 29.12.2020. godine, odgovoreno je da nije bilo sprovođenja aktivnosti u cilju restrukturiranja Društva po navedenoj odluci.

Nakon što je Agencija uputila Ministarstvu kapitalnih investicija, Barskoj plovidbi i Zaštitniku imovinsko-pravnih odnosa pozive za usmenu raspravu, usmena rasprava

je nastavljena dana 29.07.2021. godine. Konstatovano je da su se pozivima za usmenu raspravu odazvali predstavnik Barske plovidbe i Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore. Konstatovano je da nijesu pristupili predstavnici Ministarstva kapitalnih investicija iako su uredno obaviješteni o datumu i terminu održavanja usmene rasprave.

Predstavnica Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, Zamjenica Slavica Laković je izjavila da nije uspjela da otvori link kojim je Agencija dostavila dokumentaciju elektronskom poštom 28.07.2022. godine, ali uvidom u mail vidjeli su da se radi o predmetu Barska plovidba, uz navode da je u toku postupak pred Privrednim sudom po tužbi Ministarstva finansija i socijalnog staranja protiv Barske plovidbe, sa kog razloga smo i pristupili na ovaj ispitni postupak. Takođe navodi da u ovim upravnim stvarima Zaštitnik ne postupa već nadležna ministarstva koja imaju legitimitet stranke u upravnim postupcima. Međutim, Zaštitnik je pristupio imajući u vidu značaj predmeta. Takođe, Zaštitnik ukazuje da je u toku postupak pred Privrednim sudom po tužbi Države Crne Gore sa predlogom za izdavanje platnog naloga radi duga od 1.607.177,49 eura, koji se odnosi na ovu upravnu stvar. Napominje se da je Zaključkom Vlada Crne Gore dala saglasnost br. 07/343/2 od 26.01.2021. godine, za izmirenje dospjelih obaveza po osnovu Ugovora između Povjerioca i Barske plovidbe, (zaključen dana 25.10.2021. godine) dana 29.01.2021. godine Ministarstva finansija i socijalnog staranja izvršio je uplatu u cilju regulisanja obaveze između ove banke i barske plovidbe, sa računa glavnog trezora. takođe, ukazuje se da je barska plovidba pred privrednim sudom koji se vodi pod oznakom pl.br. 40/21 uz prigovor koji je izjavila na platni nalog dostavila podnesak za dokazima o uplati u 3 rate duga po platnom nalogu. Dopisom Ministarstva finansija Direktorata za državnog trezora br. 15/402/22-14358/1 od 01.06.2022. godine, upućenog Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, dostavljene su kopije dnevnih izvoda iz rada glavnog državnog računa trezora za dane 06.04. i 21.04.2021. godine, kada su izvršene uplate od strane Barske plovidbe. Takođe, ukazuju da je podneskom Barske plovidbe u predmetnoj parnici predloženo da odustane od dijela zatezne kamate i dijela troškova postupka, u odnosu na koje se izjasnilo Ministarstvo finansija Dopisom br. 25-430/22-14625 od 08.06.2022. godine, u kojem Ministarstvo finansija navodi da ostaje pri dostavljenom zahtjevu što znači da se svi zahtjevi izmire (kamata i troškovi parničnog postupka), a koji dopis se dostavlja Agenciji. U konačnom se predlaže da Agencija nakon utvrđenih svih stvarnih i pravnih činjenica i dokaza koji su sastavni dio spisa uz pravilnu primjenu materijalnog prava donese na zakonu zasnovanu odluku.

Predstavnik Barske plovidbe je predložio da se u ovom postupku zastane do pravosnažnosti okončanja sudskog postupka pred Privrednim sudom Crne Gore poslovne oznake PL.br. 40/21, koji za predmet odlučivanja ima plaćanje Vlade koji su predmet rasprave pred ovim organom. Takođe je predložio da se od Vlade Crne Gore pribavi izjašnjenje povodom pokrenutog postupka za konverziju duga u akcijski kapital

koji je iniciran dana 27.03.2019. godine od strane Ministarstva saobraćaja i pomorstva o čemu je priložio dokumentaciju. Predstavnik Barske plovidbe je izjavio da u svemu ostaje pri navodima, smatrajući da se u konkretnoj stvari ne radi ni o kakvom vidu državne pomoći jer su sve uplate iz budžeta imale za svrhu onemogućavanje pada garancije u iznosu od 44.600.000 dolara.

Na pitanje da li je prilikom zaključenja kreditnog aranžmana za kupovinu brodova pribavljena ponuda najmanje tri poslovne banke i izabrana najpovoljnija ponuda za povlačenje kredita, predstavnik Barske plovidbe je direktno na zapisnik izjavio da prema njegovim saznanjima, nije.

Na pitanje da li je vršena procjena kreditne sposobnosti Barske plovidbe prilikom zaključenja kreditnog aranžmana, predstavnik Barske plovidbe je direktno na zapisnik izjavio da koliko je njemu poznato, rađena je studija izvodljivosti za procjenu isplativosti za kupovinu dva broda.

Na pitanje iz kojih razloga je izdata državna garancija, odnosno da li može da se izjasni da li je Barska plovidba u momentu dobijanja državne garancije, kao i kasnije u momentu davanja subvencija za izmirenje dospjelih rata kredita, društvo u poteškoćama, odnosno da li bi bez intervencije države, egzistencija Barske plovidbe bila dovedena u pitanje, predstavnik Barske plovidbe je direktno na zapisnik izjavio da mu nije poznato i da nema potrebna stručna znanja za izjašnjenje u tom pravcu.

Nakon davanja konačnih izjašnjenja, zapisnik je pročitao i prisutni nijesu imali primjedbi. Usmena rasprava je zaključena dana 29.07.2021. godine, u 14:34 časova.

U daljem toku postupka, agencija je na osnovu člana 111 zakona o upravnom postupku („sl. list cg“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) (u daljem tekstu: „**zakon o upravnom postupku**“), donijela Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-6/65 od 01.08.2022. godine, koje je uredno dostavljeno Ministarstvu kapitalnih investicija, Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-6/66 od 01.08.2022. godine, koje je uredno dostavljeno Ministarstvu finansija i Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-6/67 od 01.08.2022. godine, koje je uredno dostavljeno Barskoj plovidbi.

Na Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-6/65 od 01.08.2022. godine, do dana donošenja ovog rješenja, Agenciji nije dostavljeno izjašnjenje, pri čemu je protekao rok od tri (3) dana na izjašnjenje na ovo obavještenje, a koji je odredio ovaj organ saglasno članu 112 st. 1 i 2 Zakona o upravnom postupku, pa je Agencija saglasno odredbi člana 112 stav 3 Zakona o upravnom postupku, donijela ovo rješenje bez izjašnjenja Ministarstva kapitalnih investicija.

Na Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-6/66 od 01.08.2022. godine, do dana donošenja ovog rješenja, Agenciji nije dostavljeno

izjašnjenje, pri čemu je protekao rok od tri (3) dana na izjašnjenje na ovo obavještenje, a koji je odredio ovaj organ saglasno članu 112 st. 1 i 2 Zakona o upravnom postupku, pa je Agencija saglasno odredbi člana 112 stav 3 Zakona o upravnom postupku, donijela ovo rješenje bez izjašnjenja Ministarstva finansija.

Na Obavještenje o rezultatima ispitnog postupka br. UPI-05-430/21-6/67 od 01.08.2022. godine, Barska plovidba je dostavila Izjašnjenje, koje je zavedeno kod Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/68 od 05.08.2022. godine, u kome se navodi da to društvo ostaje u svemu pri datim navodima, te da još jednom koristi priliku da ponovi već više puta izneseni prigovor pasivne legitimacije u konkretnoj pravnoj stvari. U nastavku Izjašnjenja, navodi se da svojstvo zainteresovanog lica, koje je Barskoj plovidbi Agencija dodijelila kao rezultat pretpostavke da je to društvo „korisnik državne pomoći“ je netačno i nezakonito, jer niti iz jednog akta ili radnje, u konkretnoj stvari, nema elemenata niti svojstva takozvane „državne pomoći“, te da se uporno zanemaruje činjenica da je Država Crna Gora davalac garancije za kredit koji je Barska plovidba realizovala sa Povjeriocem u cilju nabavke dva teretna broda. Takođe, navodi se da Država u cilju zaštite javnog interesa, a koja se ogleda u otklanjanju više nego realne izvjesnosti i opasnosti od „pada date državne garancije“ i neminovnog i sigurnog nastupanja nenadoknadive štete, postupila je na jedini mogući način, što je valjda jasno svakom dobronamjernom. Berzanske cijene i kretanja na međunarodnom tržištu su bile ispod minimuma održivosti poslovanja Barske plovidbe, te kako isto društvo nije bilo u mogućnosti blagovremeno izmiriti dospjele rate kredita, Država je kao garant/platilac izmirila obavezu. Predmetno otklanjanje opasnosti, prema navodima iz Izjašnjenja, nije niti pak može biti čak ni osnov za sumnju da se radi o državnoj pomoći. Barska plovidba u nastavku navodi da joj prava iz čl. 68 i 111 Zakona o upravnom postupku ne pripadaju, jer su navedena prava namijenjena strankama u postupku, te da je Barska plovidba predložila da se prekine predmetni postupak. Prema navodima iz Izjašnjenja, pred Privrednim sudom Crne Gore u predmetu poslovne oznake PL. 40/21 u toku je postupka po tužbi Crne Gore - Ministarstva finansija i socijalnog staranja, te je u prilogu Izjašnjenja dostavljena navedena tužba. Privredni sud Crne Gore je donio Platni nalog dana 24.11.2021. godine, na koji je od strane Barske plovidbe podnesen prigovor, koji za posljedicu ima da je postupak nastavljen, isti je aktivan i organ Uprave, tj. Agencija mora prekinuti predmetni postupak bez odlaganja shodno nesumnjivim i vrlo jasnim pravilima nužnosti rješenja prethodnog pitanja i zaštite načela zakonitosti propisanog članom 104 stav 2 Zakona o upravnom postupku. Barska plovidba u svom izjašnjenju navodi da se Agencija ne obazire na činjenicu da je pred Vladom Crne Gore pokrenut postupak konverzije duga Barske plovidbe u akcije propisan Zakonom o privrednim društvima, pa i ta okolnost mora biti neizostavan predmet ispitnog postupka u konkretnom predmetu. Takođe, navodi se i da Agencija mora ispitati sve okolnosti radi donošenja na zakonu osnovanog rješenja, a ne baviti se pretpostavkama i na neprihvatljiv način nametati obaveze i dodjeljujući svojstva licima u postupku na koja nema pravo. Saglasno prednjem, Barska plovidba je na kraju navela da ostaje kod

prijedloga da je jedino ispravno da se predmetni postupak prekine do okončanja pokrenutog sudskog postupka, što je jedino ispravno i na zakonu osnovano postupanje u konkretnoj pravnoj stvari.

OCJENA USKLAĐENOSTI

Saglasno Zakonu, Agencija je u ovom postupku odlučivala na osnovu raspoloživih podataka i informacija. Nakon što je prikupila sve informacije relevantne za ocjenu izdate državne garancije i otplaćenih rata, Agencija je analizirala ispunjenost uslova iz člana 27 Zakona, uzimajući u obzir da pravo na povraćaj nezakonite i neusklađene državne pomoći zastarijeva nakon isteka deset godina od dana dodjele. Međutim, rok zastare počinje iznova da teče svakom narednom realizacijom mjere koja sadrži elemente državne pomoći, zbog čega je Agencija utvrdila ispunjenost uslova da, u postupku naknadne kontrole, vođenom po službenoj dužnosti, ocjenjuje prisustvo državne pomoći, kao i njenu usklađenost sa unutrašnjim tržištem. Dodatno, rok zastare povraćaja nezakonite i neusklađene državne pomoći prekida se bilo kojom radnjom Agencije ili davaoca koja se preduzme u vezi sa povraćajem. Uzimajući u obzir Rješenje Savjeta Agencije br. UPI-05-430/21-6/3 od 18.01.2021. godine, isto se ima smatrati radnjom kojom je prekinuta zastara u smislu člana 27 Zakona.

Članom 87 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU), navodi se da svaka pomoć koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje kroz izvore države u bilo kom obliku, a koja narušava ili prijeti da naruši tržišnu konkurenciju stavljajući određene preduzetnike ili proizvodnju određenih roba u povoljniji položaj, nije u skladu sa slobodnim tržištem u onoj mjeri u kojoj utiče na trgovinu između država članica.

Saglasno Obavještenju Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008 (u daljem tekstu: „**Obavještenje**“) koje se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 5 Pravilnika, prethodno navedeni opšti uslovi jednako se primjenjuju na izdate državne garancije. Dakle, garancije koje je direktno dala država, tj. centralne, regionalne ili lokalne vlasti, kao i garancije koje su kroz izvore države dali drugi organi pod kontrolom države, a koja se mogu pripisati državnim organima¹ mogu se smatrati državnom pomoći.

Kako bi se izbjegla svaka sumnja, pojam državnih izvora trebalo bi pojasniti u vezi sa državnim garancijama. Pogodnost državne garancije je ta da rizik povezan sa garancijom snosi država. Za to prihvatanje rizika od strane države, u normalnim tržišnim okolnostima, trebalo bi da se plati odgovarajuća naknada. Ako se država odrekne te naknade, to istovremeno predstavlja korist za preduzetnika i iscrpljivanje državnih sredstava, u tom smislu što se povećava visokorizičnost garancija u državnom portfoliju. U skladu s tim, čak i ako se nikad ne izvrši plaćanje prema

---

¹ Predmet C-482/99, Francuska protiv Komisije (Stardust) [2002] ECR I-4397).

uslovima iz garancija, svejedno se radi o državnoj pomoći u smislu člana 87 stav 1 UFEU. **Pomoć je dodijeljena u trenutku kada se garancija izdaje, a ne u trenutku kada se ona poziva na naplatu ili u trenutku kada se izvršava plaćanje prema uslovima iz garancije.** Da li garancija predstavlja državnu pomoć ili ne, i ako je predstavlja, koliki je mogući iznos te državne pomoći, procjenjuje se u trenutku kada se garancija izdaje što je u konkretnom slučaju 29.01.2013. godine kao datum izdavanja Garantnog pisma pod br. 06-272/1.

U predmetnom slučaju, korisnik pomoći je dužnik - Barska plovidba, a preuzimanje rizika obično bi trebalo da se nadoknadi odgovarajućom premijom. Kada dužnik ne mora da plati premiju ili plaća nisku premiju, on stiče ekonomsku prednost. U poređenju sa situacijom u kojoj nema garancija, državna garancija omogućava dužniku postizanje boljih finansijskih uslova za kredit od onih koji su inače dostupni na finansijskim tržištima. Uz pomoć državne garancije dužnik obično može da ostvari niže kamatne stope i/ili ponudi slabije instrumente osiguranja. U nekim slučajevima, dužnik bez državne garancije ne bi pronašao finansijsku instituciju spremnu da mu pozajmi novac ni pod kojim uslovima. Državne garancije mogu na taj način da olakšaju sklapanje novih poslova i omoguće nekim preduzetnicima da dođu do novca kako bi započeli nove poslove ili jednostavno nastavili poslovanje. Na isti način, državna garancija može da pomogne neuspješnom preduzetniku da ostane aktivan umjesto da nestane ili bude restrukturiran, a pri tome može bitno narušavati tržišnu konkurenciju.

Agencija je pristupila utvrđivanju kumulativne ispunjenosti uslova potrebnih da bi se, eventualno, isključilo prisustvo državne pomoći.

Prvi uslov jeste da se dužnik – Barska plovidba ne nalazi u finansijskim teškoćama u momentima dodjele državne pomoći. Kako bi se donijela odluka treba li smatrati da je dužnik u finansijskim teškoćama, potrebno je pogledati definiciju izvedenu u Smjernicama koje su Prilog 2b Pravilnika.

Agencija je na osnovu objektivnih kriterijuma cijnila da je dotično privredno društvo u poteškoćama, u smislu definicije iz Smjernica. Naime, Agencija je našla ispunjenost sljedećih uslova:

- a) U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću ako je više od polovine njegovog upisanog osnovnog kapitala izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka. To se događa kada se odbijanjem akumuliranih gubitaka od rezervi (i svih drugih elemenata koji se generalno smatraju dijelom sopstvenih sredstava društva) dobije negativan kumulativni iznos koji prelazi polovinu upisanog osnovnog kapitala.
- b) U slučaju društva u kojem barem neki članovi imaju neograničenu odgovornost za dug društva: ako je više od polovine njegovog kapitala prikazanog u finansijskim izvještajima društva izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka.

- c) Ako je privredno društvo predmet opšteg postupka zbog insolventnosti ili ispunjava kriterijume u skladu sa domaćim pravom da se protiv njega na zahtjev povjerilaca pokrene opšti postupak zbog insolventnosti.
- d) U slučaju privrednog društva koje nije MSP ako je tokom posljednje dvije godine:
  - i. odnos knjigovodstvenog duga prema kapitalu privrednog društva bio veći od 7,5 i
  - ii. EBITDA koeficijent pokriva kamata privrednog društva bio niži od 1,0.

Dakle, Agencija je stava da bi Barskoj plovidbi bez intervencije države bio gotovo siguran prestanak njenog poslovanja u kratkoročnom ili dugoročnom periodu, te da se u tom smislu može smatrati privrednim društvom u poteškoćama, u skladu sa Smjernicama. Ovo znači da je bilo moguće da primi jedino državnu pomoć saglasno Smjernicama. Pomoć za restrukturiranje uključuje trajniju pomoć i njome se mora ponovo uspostaviti dugoročna održivost korisnika na osnovu izvodljivog, koherentnog i dalekosežnog plana restrukturiranja, omogućavajući istovremeno adekvatan sopstveni doprinos i raspodjelu tereta i ograničavajući potencijalno narušavanje konkurencije. Uvidom u službene evidencije Agencije, zaključuje se da navedeni plan restrukturiranja nije izrađen, niti je dostavljen Agenciji na ocjenu, što znači da su sve mjere date korisniku u poteškoćama neusklađene sa unutrašnjim tržištem i moraju biti predmet povraćaja. Dodatno, kako ne bi došlo do beskatnog kreditiranja dužnika na iznos pomoći koju je korisnik dužan da vrati obračunava se kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata. Ovo posebno, zbog toga što se pomoć za spašavanje i pomoć za restrukturiranje ubrajaju među vrste državne pomoći kojima se najviše narušava konkurencija na tržištu. Opšte je priznato da uspješni sektori privrede bilježe rast produktivnosti ne zbog toga što se povećava produktivnost svih privrednih društava prisutnih na tržištu, već zato što efikasnija i tehnološki naprednija privredna društva rastu na račun onih koja su manje efikasna ili imaju zastarjele proizvode. Izlaskom sa tržišta, povlačenjem manje efikasnih privrednih društava omogućava se rast njihovih efikasnijih konkurenata, a sredstva se vraćaju na tržište i usmjeravaju se u produktivnije svrhe.

Drugi uslov potreban da bi se isključilo prisustvo državne pomoći jeste da se obim garancija može pravilno izmjeriti u trenutku njene dodjele. Ovo znači da garancija mora biti vezana za određenu finansijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i mora biti vremenski ograničena. Analizirajući uslove pod kojima je izdata predmetna garancija, Agencija nalazi da je ovaj uslov ispunjen, ali da ispunjenost ovog uslova nije od značaja da bi se isključilo prisustvo državne pomoći, jer je shodno Obavještenju potrebno da kumulativno budu ispunjena sva četiri uslova kako bi se isključilo prisustvo državne pomoći.

Dalje, **treći, kumulativan uslov** da bi se isključilo prisustvo državne pomoći jeste da garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili druge finansijske obaveze. Uvidom u spise predmeta, Agencija je zaključila da ovaj uslov nije ispunjen, s obzirom na to da garancija pokriva 100% kredita zaključenog sa Povjeriocem.

Naime, ako je finansijska obaveza u potpunosti pokrivena državnom garancijom, Komisija smatra da je povjerilac manje motivisan da pravilno procijeni, osigura i minimizira rizik koji proizlazi iz kreditiranja, te je od velikog značaja da ispravno procijeni kreditnu sposobnost dužnika. Nedostatak motivacije za minimiziranje rizika nevraćanja zajma može da podstakne povjerioce da ugovore zajmove sa većim komercijalnim rizikom od uobičajenog, te se na taj način može povećati iznos visokorizičnih garancija u državnom portfoliju.

Da bi povjerilac u stvarnosti snosio dio rizika, potrebno je da kada se iznos zajma ili finansijske obaveze smanjuje tokom vremena (na primjer zato što je počelo otplaćivanje zajma), garantovani iznos mora srazmjerno da se smanjuje, na takav način da u svakom trenutku garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili finansijske obaveze.

Takođe, neophodno je da povjerilac i garant gubitke podnose srazmjerno i na jednak način. **Za garancije prvog gubitka, gdje se gubici prvo pripisuju garantu, a tek onda povjeriocu, smatra se da uključuju državnu pomoć.**

Dakle, ukoliko davalac državne pomoći želi da izda garanciju preko granice od 80% i tvrdi da ona ne predstavlja državnu pomoć, neophodno je uredno opravdati tu tvrdnju na osnovu aranžmana cijele transakcije. Danom izdavanja državne garancije (29.01.2013. godine) je trebalo prijaviti Komisiji za kontrolu državne pomoći kao u tom momentu nacionalnom tijelu nadležnom za poslove ocjene usklađenosti državne pomoći, a kako bi moglo pravilno ocijeniti ima li garancija karakter državne pomoći, što je uvidom u spise predmeta, izostalo u konkretnom slučaju.

Četvrti uslov jeste da je za garanciju plaćena tržišno oblikovana cijena. Saglasno Obavještenju, preuzimanje rizika treba da bude nagrađeno odgovarajućom premijom na iznos garancija ili iznos kontragarancije, jer, pored ostalih uslova koji treba kumulativno da budu ispunjeni, garancija ne sadrži državnu pomoć kada je plaćena cijena kao odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancije koja se može naći na finansijskim tržištima ili, ako se odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancija ne može naći na finansijskim tržištima, ukupni finansijski trošak garantovanog zajma, uključujući kamatnu stopu zajma i premiju garancije, mora da se uporedi sa tržišnom cijenom sličnog zajma bez garancije, uzimajući u obzir: iznos i trajanje transakcije; osiguranje koje daje dužnik i druga iskustva koja utiču na procjenu stope naplate; vjerovatnoću neizvršavanja obaveza dužnika koja proizlazi iz njegove

finansijske situacije, njegovog sektora djelatnosti i očekivanja; kao i drugih ekonomskih okolnosti. Ova analiza bi prvenstveno trebalo da omogući da se dužnik klasifikuje prema ocjeni rizičnosti, a klasifikaciju može da pruži međunarodno priznata agencija za rangiranje ili ako je dostupna, unutrašnja ocjena koju koristi banka koja daje osnovni zajam. Prihvatljivo je i da bi se ocijenilo da li je premija u skladu sa tržišnim cijenama, da se sprovede poređenje cijena koje na tržištu plaćaju slično rangirani preduzetnici. U podnesku Barske plovidbe, koji je zaveden kog Agencije pod br. UPI-05-430/21-6/37 od 09.07.2021. godine, u odnosu na pitanje da li je Barska plovidba platila državi premiju za izdavanje garancija, saglasno računovodstveno poslovnoj evidenciji Barske plovidbe, navodi se da ista nije plaćena.

Dakle, iako je ispunjen uslov da se iznos garancije može u svakom momentu pravilno izmjeriti i utvrditi, Agencija je zaključila da nijesu kumulativno ispunjeni ostali uslovi (da dužnik nije u poteškoćama, da garancija ne pokriva više od 80% duga, i da je za izdatu garanciju plaćena tržišno oblikovana cijena), Agencija ocjenjuje da nijesu ispunjena načela tržišnog ulagača², što posljedično znači da se za predmetnu garanciju ne može isključiti prisustvo državne pomoći, već suprotno, izdata garancija predstavlja **državnu pomoć** u smislu člana 2 Zakona. Shodno navedenoj odredbi Zakona, državna pomoć je:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;
- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu; i
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Predmet ispitnog postupka i ocjene Agencije su samo one mjere pomoći se odnose na korisnike državne pomoći, u smislu člana 3 stav 2 Zakona, kojim je propisana definicija ovog pojma - fizičko ili pravno lice, privredno društvo ili udruženje privrednih društava, koje koristi državnu pomoć u obavljanju privredne djelatnosti. Polazeći od zakonske definicije korisnika državne pomoći, te cijeneći činjenično stanje iz spisa predmeta, Barska plovidba se ima smatrati **korisnikom državne pomoći**.

Agencija je uzela u obzir činjenicu da je izdavalac Garantnog pisma, kao i otplatilac dospjelih a neizmirenih rata u konkretnom slučaju Ministarstvo finansija, međutim,

---

² (Saopštenje Komisije o primjeni člana 92 i 93 Ugovora o EZ-u na državne akcije (Bilten Evropskih zajednica br. 9-1984); Grupni predmeti 296/82 i 318/82, Netherlands and Leeuwarder Papierwarenfabriek BV protiv Komisije [1985] ECR 809, stav 17. Saopštenje Komisije o primjeni člana 92 i 93 Ugovora o EZ-u i člana 61 Sporazuma o Evropskom ekonomskom prostoru u sektoru vazduhoplovstva (SL C 350, 10.12.1994, str. 5), tačke 25. i 26.).

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (sada Ministarstvo kapitalnih investicija kao pravni sljedbenik), kao resorno ministarstvo u čijoj nadležnosti je pomorski saobraćaj, bilo je u obavezi da garanciju prijavi na ocjenu Komisiji za kontrolu državne pomoći u postupku prethodne kontrole (prije izdavanja državne garancije), s obzirom da ona pokriva 100% duga i da traje tokom cjelokupnog vremena otplate duga, što ga čini **davaocem državne pomoći** u smislu člana 3 stav 1 Zakona.

Dalje, s obzirom na to da je utvrđeno prisustvo državne pomoći, potrebno je da se element državne pomoć kvantifikuje kako bi se provjerilo može li ta pomoć biti u skladu sa unutrašnjim tržištem i pravilima za dodjelju državnu pomoć. Načelno, elementom državne pomoći smatra se razlika između prikladne tržišne cijene garancije date pojedinačno ili kroz šemu, i stvarne cijene plaćene za tu mjeru. Godišnje protivvrijednosti pomoći davalac pomoći treba da diskontuje na njihovu sadašnju vrijednost primjenom referentne stope, zatim ih treba sabrati da bi se dobila ukupna protivvrijednost date pomoći. Dodatno, u izračunavanju elementa pomoći prilikom izdavanja garancije, posebno treba uzeti u obzir da li je dužnik u finansijskim teškoćama, u kom slučaju je izvjesna visoka premija zbog očekivane stope neizvršenja ugovornih obaveza. Ako je vjerovatnoća da dužnik neće biti sposoban da otplati zajam naročito visoka, element pomoći kod garancije je u visini iznosa koji ta garancija pokriva.

Zatim, može li se obim svake garancije pravilno odrediti u trenutku dodjele znači da garancije moraju da budu vezane za određenu finansijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i vremenski ograničene. U vezi sa tim, Komisija u načelu smatra da **neograničene garancije nijesu u skladu sa članom 87 (sada član 107) UFEU**.

Relevantno je i to da li pokrivaju garancije više od 80% svakog neotplaćenog zajma, ili druge finansijske obaveze, da bi se osiguralo da povjerilac ima stvarnu motivaciju da pravilno ocijeni, osigura i minimizira rizik koji proizilazi iz davanja zajma, a posebno da pravilno ocijeni kreditnu sposobnost dužnika. Naime, Evropska komisija smatra da bi procenat od makar 20% iznosa nepokrivenog državnim garancijom trebalo da snosi povjerilac, kako bi pravilno osigurao svoje zajmove i minimizirao rizik vezan za transakciju. Prema tome, Agencija u načelu detaljno ispituje svaku garanciju ili šemu garancija koji pokriva finansijsku transakciju u potpunosti (ili skoro u potpunosti) osim ako davalac državne pomoći to ne opravda, posebnom prirodom transakcije. Međutim, upravo nedostavljene izdate garancije Komisiji za kontrolu državne pomoći (kao pravnom prethodniku Agencije) na ocjenu, predstavljaju pomoć koja je dodijeljena bez prethodne prijave ili prije odlučivanja o usklađenosti te pomoći sa Zakonom, što je čini nezakonitom (neprijavljenom) državnom pomoći, u smislu člana 5 stav 2 Zakona, odnosno postupljeno je suprotno odredbi člana 16 stav 1 Zakon o kontroli državne pomoći ("Sl. list Crne Gore", br. 74/09, 57/11), koji je važio u momentu izdavanja predmetne garancije, a shodno kojoj je davalac državne pomoći dužan da prije dodjele državne pomoći, podnese prijavu državne pomoći Komisiji za kontrolu državne pomoći

Što se tiče tržišne premije, relevantno je jesu li posebne karakteristike garancije i zajma (ili druge finansijske obaveze) uzete u obzir kada se određivala tržišna premija za garanciju, iz čega je u poređenju sa premijom koja je stvarno i plaćena izračunat element državne pomoći. Dalje, radi utvrđivanja elementa državne pomoći u predmetnoj garanciji, davalac državne pomoći je obavezan da protivvrijednost pomoći za garanciju računa kao razliku između tržišne cijene garancije i cijene koja je stvarno plaćena. Kada tržište ne pruža garancije za određenu vrstu transakcije, ne postoji tržišna cijena za garanciju. U tom slučaju, element pomoći treba da se računa na isti način kao i protivvrijednost pomoći u obliku beskamatnog kredita. Naime kao razlika između određene tržišne kamatne stope koju bi preduzetnik snosio bez garancije i kamatne stope postignute zahvaljujući državnoj garanciji, nakon što se odbiju sve plaćene premije. Ako ne postoji tržišna kamatna stopa i ako država članica želi da koristi referentnu stopu u zamjenu, Evropska komisija naglašava da uslovi propisani u Obavještenju o referentnim stopama važe i za izračunavanje intenziteta pomoći pojedinačne garancije. Ovo znači da se posebna pažnja mora posvetiti dopuni, koju je potrebno dodati na osnovnu stopu kako bi se uzeo u obzir relevantni profil rizika, vezan za djelatnost koja se pokriva, preduzetnika kojem se garantuje zajam i kolateral koji je pružio. Prednje iznijeto znači da je prvi put državna pomoć data danom izdavanja državne garancije 29.01.2013. godine.

Drugi momenat davanja državne pomoći su otplate od strane države dospjelih, a neizmirenih obaveza Barske plovidbe prema Povjeriocu, po osnovu kredita. Ovo znači da je svaka neizmirena rata, državna pomoć u punom iznosu tih rata, a da će iznos državne pomoći koja treba da bude vraćena biti utvrđen tako što će se na puni iznos plaćenih rata obračunati zakonska zatezna kamata, počevši od dana uplate tih rata, do dana povraćaja državne pomoći, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

Nakon što je Agencija identifikovala korisnika državne pomoći, konstatovala je prisustvo državne pomoći, te se pristupilo ocjeni u okviru područja primjene člana 87 stav 1 (sada: član 107 stav 1) UFEU, sa ciljem utvrđivanja usklađenosti sa zajedničkim tržištem. Tokom ispitivanja da li je pomoć dodijeljena danom izdavanjem garancije, odnosno danima otplate kreditnih rata u skladu sa zajedničkim tržištem ili ne, Agencija je primijenila ista pravila koja se primjenjuju na horizontalne, regionalne i sektorske državne pomoći, posebno uzimajući u obzir intenzitet pomoći, karakteristike korisnika i željene ciljeve. Međutim, s obzirom na to da je izostao sopstveni doprinos Barske plovidbe, te da nije obezbijeđeno konkretno ulaganje na strani ovog dužnika, Agencija je konstatovala neusklađenost sa unutrašnjim tržištem i ocijenila da su negativni efekti mjere pomoći u smislu narušavanja konkurencije i uticaja na trgovinu veći od pozitivnih efekata, u smislu doprinosa ostvarivanju cilja od zajedničkog interesa, što znači da se pomoć ne može smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem i da se radi o pomoći

koja ne ispunjava zahtjeve utvrđene Zakonom (član 5 stav 3 Zakona), odlučeno je kao u tački 1. dispozitiva ovog rješenja.

S obzirom na to da je u postupku naknadne kontrole (ex post) ocjene usklađenosti, Agencija identifikovala nezakonitost ili neusklađenost predmetne državne pomoći (tačka 1. dispozitiva ovog rješenja), saglasno članu 25 stav 1 Zakona, davalac državne pomoći dužan je da preduzme mjere neophodne za povraćaj sredstava pomoći od Barske plovidbe, u roku od četiri (4) mjeseca od dana prijema ovog rješenja, naloženo je kao u tački 2. dispozitiva ovog rješenja.

Shodno odredi člana 25 stav 2 Zakona, korisnik državne pomoći je dužan da vrati nezakonitu, odnosno neusklađenu državnu pomoć, te je utvrđeno kao u tački 3. dispozitiva ovog rješenja. Na osnovu člana 26 stav 1 Zakona, davalac je dužan da povraćaj nezakonite i neusklađene državne pomoći izvrši bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri (4) mjeseca od dana dostavljanja ovog rješenja, kako je i navedeno u tački 4 dispozitiva ovog rješenja. Na iznos pomoći koju je korisnik dužan da vrati obračunava se kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

Saglasno odredbi člana 26 stav 2 Zakona, u cilju povraćaja sredstava, davalac je dužan da u roku od dva (2) mjeseca od dana prijema ovog rješenja, utvrdi sve iznose dodijeljene državne pomoći iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja, a kako je bliže opisano u ocjeni obrazloženja ovog rješenja, te da Agenciji dostavi plan povraćaja sa mjerama i rokovima za njegovu realizaciju ili obavještenje o preduzetim mjerama za povraćaj, u skladu sa tačkom 4. dispozitiva ovog rješenja. Na povraćaj pomoći primjenjuju se opšti propisi o naknadi štete, saglasno članu 26 stav 3 Zakona.

Odredbama člana 104 Zakona o upravnom postupku, propisano je da ako rješavanje upravne stvari zavisi od prethodnog rješavanja nekog pravnog pitanja, za čije rješavanje je nadležan sud ili drugi organ, ovlašćeno službeno lice može, pod uslovima propisanim ovim zakonom, samo riješiti to pitanje ili upravni postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne riješi. Ovlašćeno službeno lice mora prekinuti upravni postupak kad se prethodno pitanje odnosi na postojanje krivičnog djela, postojanje braka, utvrđivanje oćinstva ili u drugim slučajevima propisanim zakonom. Postupak se mora prekinuti i kad je prethodno pitanje već predmet postupka pred nadležnim sudom, odnosno drugim organom. Imajući u vidu prednje naveden zakonske odredbe, a s obzirom da se razlozi iz kojih Barska plovidba traži prekid postupka nijesu propisani Zakonom o upravnom postupku, te da rješavanje predmetne upravne stvari ne zavisi od prethodnog rješavanja pitanja postupka pokrenutog pred Privrednim sudom Crne Gore koji se vodi pod oznakom PL.br. 40/21, a dodatno, predmetni upravni postupak pred Agencijom je pokrenut 18.01.2021. godine, prije pokretanja postupka pred

Privrednim sudom Crne Gore, to Agencija je tačkom 5. dispozitiva ovog rješenja odbila kao neosnovan prijedlog Barske plovidbe za prekid postupka iz ovog razloga.

Prijedlog Barske plovidbe na usmenoj raspravi da se od Vlade Crne Gore pribavi izjašnjenje povodom pokrenutog postupka za konverziju duga u akcijski kapital koji je iniciran dana 27.03.2019. godine od strane Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija nije prihvatila, uzimajući u obzir nadležnosti Agencije, kao i da pribavljanje ovog izjašnjenja nije od uticaja za donošenje odluke u ovom ispitnom postupku.

Slijedom svega prethodno navedenog, Agencija nije prihvatila navode Barske plovidbe da nije bila, niti je korisnik državne pomoći kako u formalnom tako ni u materijalnom smislu, te nije prihvatila ni prigovor Barske plovidbe na njen procesnopravni statut u ovom postupku.

ZAKLJUČAK

Državna pomoć je dodijeljena u trenutku kada je izdata garancija, odnosno kada su od strane države plaćene dospjele, a neizmirene obaveza Barske plovidbe prema Povjeriocu, po osnovu kredita.

S obzirom na to da je utvrđeno prisustvo državne pomoći, potrebno je da se element državne pomoć kvantifikuje kako bi se provjerilo može li ta pomoć biti u skladu sa unutrašnjim tržištem i pravilima za dodijelu državne pomoći. Načelno, elementom državne pomoći smatra se razlika između prikladne tržišne cijene garancije date pojedinačno ili kroz šemu, i stvarne cijene plaćene za tu mjeru. Godišnje protivvrijednosti pomoći davalac pomoći treba da diskontuje na njihovu sadašnju vrijednost primjenom referentne stope, a zatim ih treba sabrati da bi se dobila ukupna protivvrijednost date pomoći. Dodatno, u izračunavanju elementa pomoći prilikom izdavanja garancije, posebno treba uzeti u obzir da li je dužnik u finansijskim teškoćama.

Barskoj plovidbi bez intervencije države bio gotovo siguran prestanak njenog poslovanja u kratkoročnom ili dugoročnom periodu, te da se u tom smislu može smatrati privrednim društvom u poteškoćama, u skladu sa Smjernicama. Ovo znači da je bilo moguće da primi jedino državnu pomoć saglasno Smjernicama. Pomoć za restrukturiranje uključuje trajniju pomoć i njome se mora ponovo uspostaviti dugoročna održivost korisnika na osnovu izvodljivog, koherentnog i dalekosežnog plana restrukturiranja, omogućavajući istovremeno adekvatan sopstveni doprinos i raspodjelu tereta i ograničavajući potencijalno narušavanje konkurencije. Navedeni plan restrukturiranja nije izrađen, niti je dostavljen Agenciji na ocjenu, što znači da su sve mjere date korisniku u poteškoćama neusklađene sa unutrašnjim tržištem i moraju biti predmet povraćaja. Dodatno, kako ne bi došlo do beskamatnog kreditiranja

dužnika na iznos pomoći koje je korisnik dužan da vrati obračunava se kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

Svaka neizmirena rata je državna pomoć u punom iznosu tih rata, a iznos državne pomoći koja treba da bude vraćena mora biti utvrđen tako što će se na puni iznos plaćenih rata obračunati zakonska zatezna kamata, počevši od dana uplate tih rata, do dana povraćaja državne pomoći, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata, a saglasno odredbama člana 9 Zakona.

U postupku naknadne kontrole (ex post) ocjene usklađenosti, Agencija je identifikovala nezakonitost i neusklađenost izdate garancije i plaćenih rata kredita.

Davalac državne pomoći dužan je da preduzme mjere neophodne za povraćaj sredstava pomoći od Barske plovidbe, u roku od četiri mjeseca od dana prijema ovog rješenja, kako je navedeno u tački 4. dispozitiva ovog rješenja.

Korisnik državne pomoći je dužan da vrati nezakonitu, odnosno neusklađenu državnu pomoć, utvrđeno je članom 25 stav 2 Zakona, a izrečeno tačkom 3. dispozitiva ovog rješenja.

Na iznos pomoći koju je korisnik dužan da vrati obračunava se kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata. Na povraćaj pomoći primjenjuju se opšti propisi o naknadi štete, saglasno članu 26 stav 3 Zakona.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od prijema rješenja.

**PREDSJEDNIK SAVJETA
Dragan Damjanović**

Dostavljeno:

- Ministarstvo kapitalnih investicija, Rimski trg br. 46, 81000 Podgorica
- „Barska plovidba“ AD Bar, Obala 13. jul b.b., 85000 Bar